

oe160621

TISKOVÁ ZPRÁVA**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel.: 286 840 129

E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

**Postoje k ochraně životního prostředí a jejímu
financování – květen 2016**Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. – 16. 5. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1015</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>235</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.40, OE.31</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>20. června 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

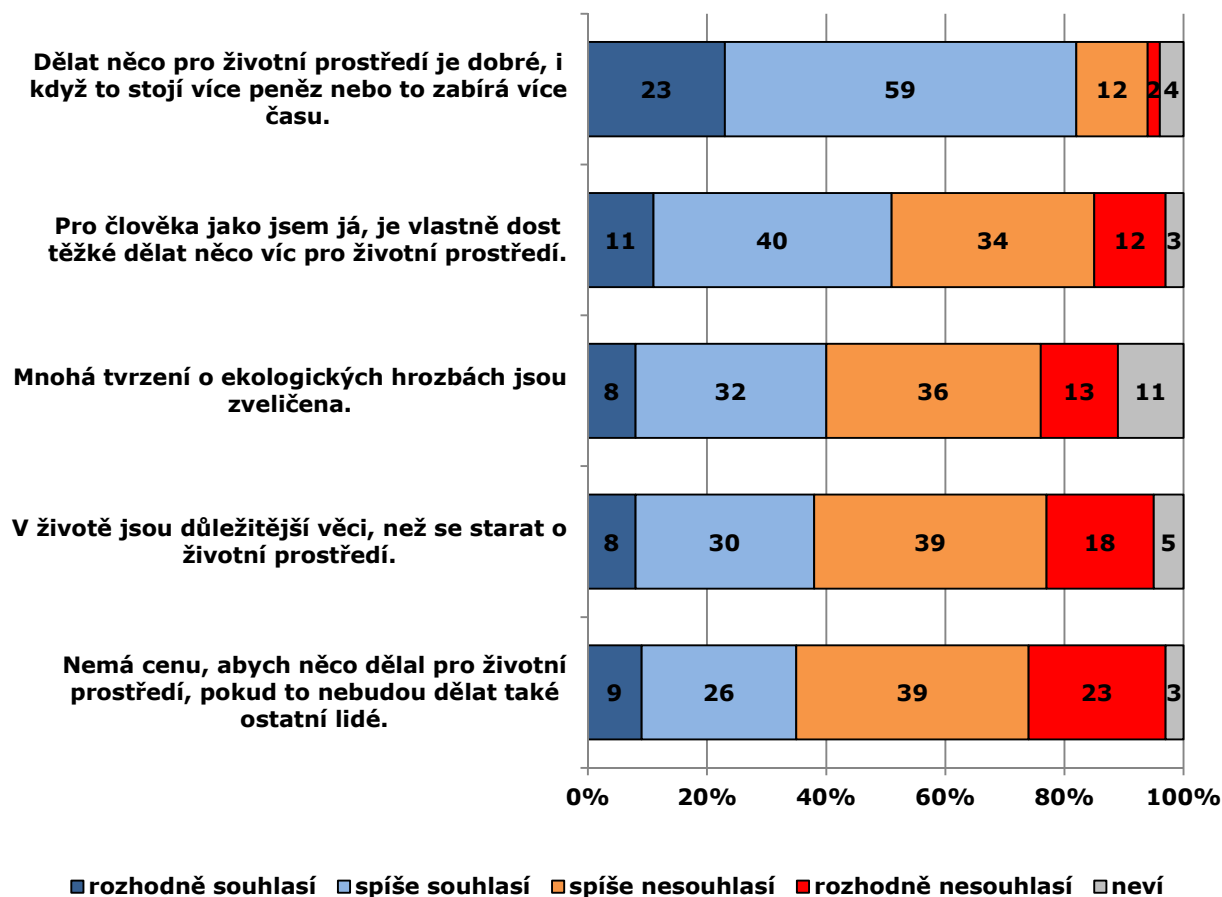
V květnu CVVM v rámci svého šetření zkoumalo postoje české veřejnosti k životnímu prostředí. Do tohoto širšího bloku byla zařazena baterie otázek týkající se obecné ochoty dělat něco pro ochranu životního prostředí. Zároveň jsme zjišťovali názory občanů na financování ochrany životního prostředí. Obě otázky byly naposled položeny v roce 2013.

Z grafu 1 vyplývá, že občané České republiky deklarují relativně vysokou ochotu udělat něco pro životní prostředí. Celkem 82 % dotázaných souhlasí s tím, že dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí peníze a čas, ovšem jen 23 % s tím „rozhodně souhlasí“. Na druhou stranu asi polovina populace starší 15 let (51 %) má za to, že je pro ně osobně těžké pro životní prostředí něco udělat. Dvě pětiny lidí si myslí, že tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena (a polovina si myslí, že ne). Podobný podíl dotázaných je

presvědčen, že existují důležitější věci než starost o životní prostředí (38 %). Toto přesvědčení nesdílí 57 %. Zhruba třetina dotázaných (35 %) se ztotožňuje s argumentem, že starat se o životní prostředí má cenu jen tehdy, pokud tak budou činit také ostatní lidé (odmítá jej 62 %). Většinově tedy česká veřejnost přiznává tématu péče o životní prostředí důležitost a je ochotna se na ní aktivně podílet.

Graf 1: Ochota dělat něco pro ochranu životního prostředí¹

Pozn.: Položky řazeny sestupně podle součtu podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Rozdíly ve sledovaných názorech byly vázány na některé sociodemografické charakteristiky. Nejvýraznější vazbu jsme zjistili u výroku „pro člověka jako jsem já, je těžké udělat něco pro životní prostředí“ a to se znaky charakterizující životní úroveň dotázaného a jeho dosažené vzdělání: v prvním případě byl rozdíl v míře nesouhlasu třicet procentních bodů: 55 % dotázaných

¹ Znění otázky: „Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s těmito výroky? a) Pro člověka jako jsem já, je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí, b) Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času, c) V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí, d) Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé, e) Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.“ Možnosti odpovědí: „rozhodně souhlasí“, „spíše souhlasí“, „spíše nesouhlasí“, „rozhodně nesouhlasí“, „neví“.

s dobrou životní úrovní oproti 25 % dotázaných se špatnou životní úrovní. V případě vzdělání byl rozdíl 22 procentních bodů: 60 % vysokoškoláků ku 38 % dotázaných se základním vzděláním. U toho výroku se též významně projevila pravolevá orientace, a to rozdílem 20 procentních bodů mezi levicí a pravicí (při pětibodové škále levice, levý střed, střed...): mezi dotázanými, kteří se přihlásili k levici, bylo 35 % nesouhlasících s tím, že člověk nemůže nic dělat, mezi těmi, kteří se přihlásili k pravici, bylo nesouhlasných odpovědí 55 %. V ostatních položkách baterie s výjimkou „dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo času“, kde souvislost nebyla prokázána, byl vliv vzdělání na rozložení názorů také statisticky významný. Názorová diference v míře nesouhlasu mezi krajními vzdělanostními stupni byla ovšem nižší, kolem 15 procentních bodů. Vliv životní úrovně i politické orientace byl na hranici statistické významnosti (rozdíly byly v řádu několika procent). Rozdíly v názorech mužů a žen a různých věkových kohort byly ve všech položkách statisticky nevýznamné.

Tabulka 1 prezentuje časové srovnání s předcházejícími lety. Od hodnot naměřených před třemi lety se významněji odchyluje pouze podíl lidí souhlasících s tím, že dělat něco pro životní prostředí má cenu jen tehdy, pokud tak budou činit i ostatní, kde došlo k poklesu o další 4 procentní body (z 39 % na 35 %). Potvrdil se tak trend z minulého šetření a věcně to znamená, že jen třetina dotázaných svoje ekologické chování váže na chování ostatních lidí (před pěti lety to bylo 45 %).

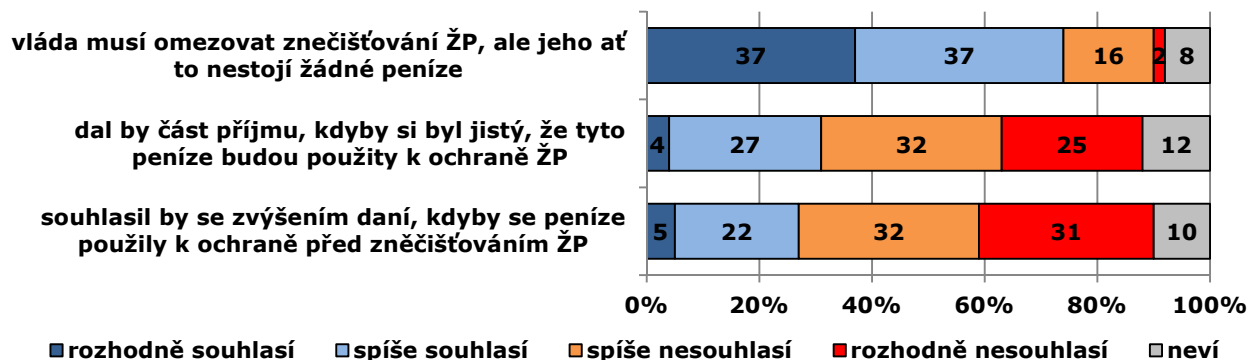
Tabulka 1: Ochota dělat něco pro životní prostředí – časové srovnání (v %)

	V/2008 +/-	V/2009 +/-	V/2011 +/-	V/2013 +/-	V/2016 +/-
Dělat něco pro životní prostředí je dobré, i když to stojí více peněz nebo to zabírá více času.	82/11	86/11	80/14	84/13	82/14
Pro člověka jako jsem já, je vlastně dost těžké dělat něco víc pro životní prostředí.	62/36	55/43	54/42	51/46	51/46
Mnohá tvrzení o ekologických hrozbách jsou zveličena.	32/62	36/52	43/44	41/47	40/49
V životě jsou důležitější věci, než se starat o životní prostředí.	31/50	36/59	40/55	38/56	38/57
Nemá cenu, abych něco dělal pro životní prostředí, pokud to nebudou dělat také ostatní lidé.	44/52	42/57	45/53	39/59	35/62

Pozn.: Plus označuje součet podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, mínus označuje součet podílů odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost

Graf 2: Jak řešit otázku ochrany životního prostředí²

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 16. května 2016, 1015 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2 se týká názoru na to, jakým způsobem by měla být řešena ochrana životního prostředí. Asi tři čtvrtiny Čechů (74 %) souhlasí s tím, aby znečišťování životního prostředí bylo omezováno vládou, pokud je to individuálně nebude stát žádné peníze. Je-li naopak předpokládána finanční spoluúčast občanů, ochota podílet se na ochraně životního prostředí se snižuje. Přibližně třetina populace (31 %) by dala část svých příjmů, kdyby si byli jisti, že peníze budou použity k ochraně životního prostředí, téměř třípětinová většina (57 %) to odmítla. Se zvýšením daní za účelem ochrany životního prostředí by souhlasila asi čtvrtina lidí (27 %), necelé dvě třetiny (63 %) by byly proti.

Názory na financování ochrany životního prostředí byly podobně jako výše analyzované postoje ovlivněny životní úrovní, dosaženým vzděláním a levopravou orientací. Podle očekávání ti, kteří mají jen základní vzdělání, ti, kteří deklarovali špatnou životní úroveň, či ti, kteří se hlásí k levici, významně méně souhlasili s tím, že by poskytli část svých příjmů nebo souhlasili se zvýšením daní. Řádově šlo o rozdíl dvaceti procentních bodů oproti lidem s opačnou charakteristikou. Naopak dotázaní s výše uvedenými charakteristikami významně více „rozhodně souhlasili“ s názorem, že je na vládě, aby se starala o životní prostředí a je to nic nestálo. Názorová diference se pohybovala kolem 12-16 procentních bodů.

Tabulka 2 opět nabízí časové srovnání dat. Je možné pozorovat trend zvyšování počtu lidí nesouhlasících s tím, aby se museli finančně podílet na ochraně životního prostředí. Podíl těch, kdo by z vlastního příjmu nedali peníze na ochranu životního prostředí, mezi lety 2006 až 2016 stoupl o 15 procentních bodů (ze 42 % na 57 %). V tomtéž období vzrostl rovněž podíl těch, kdo nesouhlasí se zvýšením daní za předpokladu, že by získané finanční prostředky byly použity k ochraně životního prostředí (z 57 % na 63 %, s výkyvem 67 % před třemi roky). Zájem Čechů o to, aby jejich finanční prostředky byly použity na ochranu životního prostředí, klesá.

² Znění otázky: „Nyní Vám přečtu několik výroků o životním prostředí. O každém mi, prosím řekněte, do jaké míry s ním souhlasíte nebo nesouhlasíte. a) Dal byste část svého příjmu, kdybyste si byl jistý, že tyto peníze budou použity k ochraně před znečišťováním životního prostředí. b) Souhlasil byste se zvýšením daní, kdyby se takto získané peníze použily k ochraně před znečišťováním životního prostředí. c) Vláda musí omezovat znečišťování životního prostředí, ale Vás by to nemělo stát žádné peníze.“

Tabulka 2: Jak řešit otázku životního prostředí – časové srovnání (v %)

	V/2006 +/-	V/2007 +/-	V/2008 +/-	V/2011 +/-	V/2013 +/-	V/2016 +/-
dal by část příjmu, kdyby si byl jistý, že tyto peníze budou použity k ochraně ŽP	44/42	45/44	36/50	34/55	33/57	31/57
souhlasil by se zvýšením daní, kdyby se peníze použily k ochraně ŽP	30/57	36/54	29/60	29/63	26/67	27/63
Vláda musí omezovat znečišťování ŽP, ale jeho ať to nestojí žádné peníze	68/23	67/24	74/19	72/20	74/19	74/18

Pozn.: Plus označuje součet podílů odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, mínus označuje součet podílů odpovědí „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost